

REFERAT Økonomiudvalget d. 24-04-2018

Mødedato   Tirsdag d. 24. april 2018 kl. 16:45

Mødested   Borgmesterens mødelokale

Mødedeltagere   Jørn Pedersen, Søren Rasmussen, Poul Erik Jensen, Elvis
Comic, Jesper Elkjær, Karina Lorentzen, Molle Lykke Nielsen, Ole
Alsted, Jakob Ville, Merete Due Paarup, Benny Dall

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af tidsplanen for budgetlægningen 2019-2022.....	3
Budgetstrategi 2019 - Budgetmodeller.....	6
Godkendelse af bevillingsrammer 2019-2022.....	10

Punkt 1: Godkendelse af tidsplanen for budgetlægningen 2019-2022

17/13648

Resumé

Udkast til tidsplan for budgetlægningen 2019-2022 fremsendes til Økonomiudvalgets drøftelse og godkendelse.

Sagen behandles i

Økonomiudvalget og Byrådet.

Forslag

Kommunaldirektøren foreslår at tidsplanen for budgetlægningen 2019-2022 godkendes.

Beslutning Økonomiudvalget den 24-04-2018

Forslaget indstilles til godkendelse.

Sagsfremstilling

Tidsplan for budgetlægningen 2019 med tilhørende budgetoverslagsår 2020 til 2022 foreslås således:

23. januar	Økonomiudvalget: - Behandler udkast til budgetstrategi 2019.
27. februar	Byrådsseminar: - Drøfter budgetstrategi 2019.
6. marts	Økonomiudvalget: - Godkender foreløbige bevillingsrammer og drøfter strategiske styringsmål 2019-2022.
7. marts – 20. august	De stående udvalg udarbejder: - Budgetbidrag for eget område. - Realiserer andel af Budgetmodel, der vedtages af Byrådet den 24. april 2018. - Udarbejder ændringsforslag vedrørende investeringsfonden.
24. april	Økonomiudvalget (ekstraordinært): - Indstiller budgetmodel 2019. - Indstiller endelige bevillingsrammer i 2019 pris- og lønniveau.
24. april	Byrådet: - Godkender budgetmodel 2019 - Godkender endelige bevillingsrammer i 2019 pris- og lønniveau.
Senest uge 32	MED-udvalg høres vedrørende budgetbidrag for egne områder.

19. juni	Økonomiudvalget: - Vedtager budgetbidrag for egne områder samt orienteres om den samlede status for budgetlægningen 2019.
26. juni	Hovedudvalget orienteres om det foreløbige budgetbidrag 2019 fra kl. 10.00 - 11.00
26. juni	Byrådet, seminar fra kl. 15.00 – 17.00: - Status for budgetlægningen 2019 herunder regeringsaftalen m.v. - Status for udvalgenes overholdelse af bevillingsrammer 2019-2022. - Prioritering af investeringsfondens 2019-midler på baggrund af forslag fremsendt af udvalgene.
20. august	De stående udvalg: - Seneste frist for fremsendelse af teknisk budgetbidrag inkl. eventuelle ændringsforslag til Centralforvaltningen.
21. august	Økonomiudvalgsseminar fra kl. 10.00 – 11.30: - Drøftelse af regeringsaftalens konsekvens, udligningsreform, status for udvalgenes udarbejdelse af budgetbidrag m.v.
Senest 22. august	Seneste frist for høring i ældreråd, handicapråd og fritidsråd.
Ultimo uge 35	Hovedudvalget orienteres om budgetforslag til 1. behandling.
4. september	Byrådsseminar fra kl. 11.00 – 13.00: - Status på budgetlægningen herunder en endelig balance inkl. regeringsaftalens konsekvenser samt orientering om den sidste del af budgetproceduren. - Udlevering af katalog med ændringsforslag.
4. september	Økonomiudvalget og Hovedudvalget: - Drøftelse af budgetforslag til 1. behandling.
4. september	Økonomiudvalget: - 1. behandling af budgetforslag 2019.
4. september	Byrådet, ekstraordinært møde fra kl. 11.30 – 12.30: - 1. behandling af teknisk budgetforslag 2019.
Uge 36 - 37	Borgmesteren forhandler budgetaftale.
Uge 36 - 37	Hovedudvalget og den øvrige MED-organisation orienteres umiddelbart efter budgetaftale er indgået.
25. september	Økonomiudvalget (Ekstraordinært møde) fra kl. 18.45 – 19.00 - 2. behandling af budgetforslag 2019.
25. september	Byrådet.

- 2. behandling af budgetforslag 2019.

Punkt 2: Budgetstrategi 2019 - Budgetmodeller

17/13648

Resumé

Byrådets konstitueringsaftale indeholder en aftale om, at der i første halvår af 2018 skal skabes et økonomisk råderum for at kunne gennemføre de politiske ønsker og visioner i Kolding Kommune.

Der er i nærværende dagsordenspunkt foreslået 4 budgetmodeller, hvor det skabte økonomiske råderum varierer, men hvor det i alle modeller er fordelt mellem råderum til brug under de afsluttende budgetforhandlinger og forøgede midler til investeringsfonden.

Et realistisk bud på en nødvendig balanceforbedring er ikke under 100 mio. kr. årligt. Beløbet er udover sikring af et økonomisk råderum anvendt til realisering af en gennemsnitslikviditet på minimum 200 mio. kr.

Et beløb på ca. 100 mio. kr. kan kun findes ved en reduktion af serviceudgifterne, en reduktion af anlægsbudgettet eller en forhøjelse af skatteprocent, grundskyldspromille eller dækningsafgiftspromille. De 3 muligheder kan kombineres.

De bevillingsrammer, der er udgangspunktet for korrektionerne i model 1 – 4 er beregnet med udgangspunkt i kendte forudsætninger. Udgangspunktet fremgår af andet dagsordenspunkt hvori der ikke er taget højde for hvordan budgetbalance skabes, og heller ikke indarbejdet nye udviklingsmæssige tiltag, råderum til budgetforhandlinger, demografimodel eller andet.

Sagen behandles i

Økonomiudvalget og Byrådet.

Forslag

Kommunaldirektøren foreslår, som udkast til Økonomiudvalgsindstilling til Byrådet,

at model 3 vedtages idet konsekvenser heraf indarbejdes i bevillingsrammerne,

at ændringen af skatteprocenten skal ses i sammenhæng med konsekvens af udligningsreform, den stagnerende befolkningsudvikling i 2017 samt KL's skøn for pris- og lønfremskrivning,

at kommunaldirektøren pålægges at fremsende forslag til demografimodel til behandling på Økonomiudvalgets møde den 19. juni 2018.

Beslutning Økonomiudvalget den 24-04-2018

Det indstilles til godkendelse,

At det pålægges Direktionen at udarbejde et mulighedskatalog, som kan danne grundlag for en politisk behandling august 2018, når resultatet af økonomiforhandlingerne mellem KL og regeringen er kendt.

At tidsplan for budgetlægningen justeres i forhold til denne beslutning.

Sagsfremstilling

De 4 foreslåede budgetmodeller bygger på byrådets ønske til overordnet strategisk styring. Det gælder således mål/principper for:

- Gennemsnitlig likviditet.
- De samlede serviceudgifter.
- Realisering af allerede besluttede reduktioner inkl. de tværgående strategiske projekter.
- Udviklingen i langfristet gæld.
- Råderum til de afsluttende budgetforhandlinger.
- Buffer til finansiering af uafviselige udgifter.
- Yderligere effektiviseringsgevinster.
- Demografimodel.
- Skatteprocent, grundskyldspromille og dækningsafgiftspromille.

Mål/principper herfor er nærmere beskrevet i vedhæftede notat. Af bilag 1 fremgår et overblik over de 4 budgetmodellers konsekvens mens der af bilag 2 fremgår den politikområdefordelte konsekvens af reduktioner i serviceudgifterne.

Alle 4 budgetmodeller tager udgangspunkt i balancen i de nuværende bevillingsrammer og den forudsætning, at den gennemsnitlige likviditet skal udgøre minimum 200 mio. kr. Af hensyn til, at cirka 75 kommuner har en bedre gennemsnitslikviditet end Kolding, på et tidspunkt, hvor Koldings gennemsnitslikviditet udgjorde ca. 375 mio. kr., samtidig med at der fra regeringen er et betydeligt ønske om at kommunernes samlede likviditet skal nedbringes gør, at den forudsatte likviditet på 200 mio. kr. ikke kan anbefales at være lavere.

Alle 4 budgetmodeller har også som forudsætning, at der ikke afsættes en buffer til finansiering af uafviselige/uforudsete udgifter. Det nuværende pålæg, hvor udvalgene ved tillægsbevillingsansøgninger er pålagt at fremsende forslag til finansiering inden for egen ramme, fastholdes. Styringsmæssigt vurderes, at det vil være stærkere end en kombination af en buffer og et pålæg.

Alle 4 modeller har også en forudsætning om, at alle udvalg har realiseret alle allerede besluttede besparelser senest med udgangen af juni 2018. Udvalgene er allerede af Økonomiudvalget pålagt at fremsende redegørelse om konkret realisering til drøftelse på Økonomiudvalgets møde den 15. maj 2018. For at have en åben og synlig budgetprocedure er det vigtigt at udgangspunktet for budgetlægningen er et rent grundlag uden ikke realiserede poster.

Alle 4 budgetmodeller har endelig en forudsætning om langfristet gæld, hvor kommunens lånemulighed udnyttes 100% og ydelsen på lånene strækkes over det maksimale antal år jævnfør lånebekendtgørelsen. Det betyder, at der samlet vil være en svagt stigende gæld for den samlede budgetperiode på 21 mio. kr.

Model 1 – 3 indeholder et pålæg til udvalgene om realisering af egentlige besparelser inden for serviceudgiftsrammen mens model 4 i udgangspunktet fastholder serviceudgiftsrammen på 2018-niveau. Når beløbet stiger fra 2019 til 2020, så er det grundet i et ønske om, at give tid til implementering, hvorfor besparelserne først får fuld gennemslagskraft fra 2020 (år 2).

Set i lyset af øvrige anbefalinger, vil det være realistisk at serviceudgifterne skal reduceres med ca. 100 mio. kr. Model 2 og 3 indeholder en reduktion på 95 mio. kr., model 1 en reduktion på 45 mio. kr. og model 4 en reduktion på 0 mio. kr.

Model 1 – 3 indeholder et pålæg til direktionen om realisering af yderligere effektiviseringer på 15 mio. kr. fra 2020. Effektiviseringskravet skal ses i sammenhæng med ovennævnte egentlige besparelser. Realisering af budgetforbedringer vanskeliggøres betydeligt, såfremt flere pålæg er i spil samtidig. For budget 2019 sker realisering som følger:

- De allerede pålagte besparelser, herunder de tværgående strategiske projekter realiseres af udvalgene senest ultimo juni 2018.
- Eventuelt pålæg til udvalgene om egentlige besparelser i 2019 – 2022 realiseres i budgetbidrag 2019, hvor frist for fremsendelse til Centralforvaltningen er den 20. august 2018.
- Pålæg til direktionen om realisering af yderligere effektiviseringer realiseres senest den 15. maj 2019, så de konkret kan indarbejdes i udvalgenes budgetbidrag for budgetperioden 2020 – 2023.

I alle modeller er afsat 5 mio. kr. vedrørende drift til brug ved de afsluttende budgetforhandlinger. Beløbet er mindre end budgetforligene for de seneste år viser og vil for 2019 – 2022 også skulle finansiere eventuelle udgifter afledt af konstitueringsaftalen og budgetnoterne. Beløbet skønnes alt andet lige at være i underkanten. Skal beløbet øges foreslås en tilsvarende forøgelse af reduktionsmålet vedrørende serviceudgifter. For anlæg udgør råderummet til brug ved de afsluttende budgetforhandlinger 20 mio. kr. – dog kun 10 mio. kr. i model 1.

Til anlæg er også foreslået yderligere midler afsat i investeringsfonden bortset fra model 1. I model 2 og 3 er afsat 10 mio. kr. i 2020 og 60 mio. kr. i hvert af årene 2021 og 2022 mens der i model 4 er afsat 10 mio. kr. i 2019, 25 mio. kr. i 2020 samt 50 mio. kr. fra 2021.

Disponering af det i 2019 afsatte beløb i investeringsfonden sker under de afsluttende budgetforhandlinger, idet beløb anvendes til store projekter på et tre-cifret millionbeløb med klar fokus på udvikling og strategisk vækst.

Skatteprocent, grundskyldspromille og dækningsafgiftspromille er i udgangspunktet foreslået uændret i model 1, 2 og 3. Dog er i model 3 indarbejdet et forslag til en ændring af skatteprocenten fra 25,0% til 25,5% med den forudsætning, at indtægten alene skal anvendes til eventuel negativ konsekvens af udligningsreform, konsekvens af stagnerende folketal i 2017, konsekvens af KL's reviderede skøn for pris- og lønudvikling. Hertil kommer eventuelt demografimodel. Model 4 indeholder en forøgelse af alle 3 til henholdsvis 25,5%, 27% og 6‰.

Det understreges, at regeringsaftalen for 2019 eventuelt vil indeholde pålæg, henstillinger eller andet, der gør det umuligt at hæve skatteprocent, grundskyldspromille eller dækningsafgiftspromille.

En demografimodel er foreslået indført i model 3 og 4. Et konkret forslag til model foreslås fremsendt til Økonomiudvalgets godkendelse den 15. maj 2018. I udgangspunktet vil blive foreslået en demografimodel for 0-5 årige (børnepasning og sundhedspleje), 6 – 16 årige (folkeskoler), +65-årige (seniorområdet) samt for handicapområdet. For de aldersbetingede demografireguleringer foreslås en eventuel positiv regulering begrænset, såfremt den gennemsnitlige udgift pr. borger på området er højere end gennemsnittet for sammenlignelige kommuner (Kommuner vest for Storebælt med mellem 70.000 og 120.000 indbyggere).

For ældreområdet vurderes hvordan effekten af sund aldring kan indgå i en demografimodel. For handicapområdet har den længere levealder stor betydning, men her er det vigtigt at finde en konkret beregningsfaktor, der er retvisende for den fremtidige udvikling. Her afklares om der kan findes en enkel retvisende model, der anvendes i andre kommuner.

Med udgangspunkt i ovennævnte anbefales model 3. Modellen muliggør en fortsat fokus på vækst og udvikling, men er ydmyg i forhold til henholdsvis beløb afsat til de årlige budgetforhandlinger samt målet for den gennemsnitlige likviditet. Der indføres en demografimodel, der muliggør en fastholdelse af udgiften på udvalgte områder målt pr. borger og dermed en mulighed for fastholdelse af det nuværende serviceniveau.

Modellen synliggør den udfordring, der eventuelt følger af udligningsreform, konsekvensen af den stagnerende befolkningsudvikling i 2017 samt effekten af KL's pris- og lønskøn for 2019. Såfremt udfordringen her samlet gennemføres ikke yderligere reduktioner af serviceniveauet idet finansiering heraf foreslås via en skatteforhøjelse.

Finansiering sker, i model 3, via en konkret besparelse på serviceudgifter, der realiseres af udvalgene og indarbejdes i budgetbidrag 2019. En fortsat fokus på driftsoptimeringer er nødvendig, men en samlet besparelse på 80 mio. kr. (2,08%) vil alt andet lige betyde en mærkbar reduktion af serviceniveauet på hovedparten af bevillingsområderne. Med et anlægsbudget, der i budgetperioden ikke indeholder egentlig store udviklingsprojekter vurderes det, at alternativet til konkrete driftsbesparelser er øgede skatteindtægter.

Med udgangspunkt i den model der vælges vil der ske en orientering af Hovedudvalget på først kommende møde, hvorfra Hovedudvalgets tilkendegivelser og bemærkninger vil blive fremsendt til Økonomiudvalgets orientering. Den konkrete realisering af eventuelle besparelser på udvalgsområder følger den ordinære budgetprocedure, hvor Hovedudvalget, forvaltnings-MED og decentrale med-udvalg høres om budgettets konsekvenser for løn- og personaleforhold.

Bilag

Budgetmodeller 2019

Bilag 1 - Oversigt over budgetmodellernes konsekvens

Bilag 2 - Fordeling af reduktionen på serviceudgifter på politikområder

Punkt 3: Godkendelse af bevillingsrammer 2019-2022

18/1260

Resumé

Bevillingsrammerne i 2019-pris- og lønniveau fremsendes godkendelse.

Sagen behandles i

Økonomiudvalget og Byrådet.

Forslag

Kommunaldirektøren foreslår,

at bevillingsrammerne godkendes.

at bevillingsrammerne korrigeres med konsekvenser af den af Byrådet vedtagne budgetmodel.

at bevillingsrammerne korrigeres med afledte konsekvenser af økonomiudvalgs- og byrådsbeslutninger til og med Byrådets møde den 26. juni 2018.

at kommunaldirektøren bemyndiges til at indarbejde udgiftsneutrale, tekniske korrektioner mellem de enkelte bevillinger under forudsætning af, at der ikke er nogen balancemæssig ændring.

Beslutning Økonomiudvalget den 24-04-2018

Forslaget indstilles til godkendelse.

Sagsfremstilling

I henhold til tidsplanen for budgetlægningen 2019 skal bevillingsrammerne i 2019 Pris- og lønniveau godkendes.

Fremskrivningen fra 2018-niveau til 2019-niveau er i overensstemmelse med budgetstrategien udarbejdet i overensstemmelse med KL's forventninger til den samlede pris- og lønstigning. Fremskrivningen betyder en uændret balance set i forhold til bevillingsrammerne i 2018-niveau.

Kasseforbruget i 2019 er på 44,246 mio. kr. De fremskrevne bevillingsrammer ser således ud, idet opmærksomheden henledes på, at bevillingsniveauet er ændret fra politikområdeniveau til udvalgsniveau:

I hele 1.000 kr./2019-priser	Udv.	Bev.	2019	2020	2021	2022
DET SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE						
Indtægter:			-5.827.184	-5.966.733	-6.107.910	-6.261.361
Skatter	ØKU	Bev	-4.470.548	-4.634.982	-4.810.199	-4.985.416
Tilskud og udligning	ØKU	Bev	-1.357.811	-1.333.426	-1.299.386	-1.277.620
Udligning af moms	ØKU	Bev	1.175	1.675	1.675	1.675
Driftsudgifter:			5.615.847	5.643.152	5.673.647	5.703.541
Serviceudgifter med overførselsadgang			3.943.862	3.944.132	3.944.238	3.943.857
Arbejdsmarkedsudvalget	AMU	Bev	16.706	16.682	16.657	16.657
Børne- og Uddannelsesudvalget	BUU	Bev	1.403.145	1.388.996	1.384.676	1.384.676
Fritids- og Idrætsudvalget	FIU	Bev	78.884	78.447	78.215	78.215
Kulturudvalget	KU	Bev	99.448	99.197	98.653	98.653
Plan-, Bolig- og Miljøudvalget	PMU	Bev	10.132	10.065	10.034	10.034
Seniorudvalget	SEU	Bev	691.690	696.399	702.620	702.620
Social-og Sundhedsudvalget	SSU	Bev	771.619	767.575	765.422	765.422
Socialøkonomi, Handicap- og Hjælpemiddeludvalget	SHU	Bev	0	0	0	0
Teknik- og Klimaudvalget	TBU	Bev	201.630	201.437	201.432	201.478
Lokaldemokratiudvalget	LOU	Bev	0	0	0	0
Økonomiudvalget	ØKU	Bev	670.608	685.334	686.529	686.102
Overførsler (budgetgaranti)			1.352.150	1.378.586	1.408.975	1.439.250
Arbejdsmarkedsudvalget	AMU	Bev	1.342.266	1.368.702	1.399.091	1.429.366
Social-og Sundhedsudvalget	SSU	Bev	9.884	9.884	9.884	9.884
Socialøkonomi, Handicap- og Hjælpemiddeludvalget	SHU	Bev	0	0	0	0
Øvrige områder udenfor service-rammen			319.835	320.434	320.434	320.434
Aktivitetsbestemt medfinansiering	SOU	Bev	352.656	353.255	353.255	353.255
Central refusionsordning, særligt dyre enkeltsager	ØKU	Bev	-18.578	-18.578	-18.578	-18.578
Ældreboliger, drift	TBU	Bev	-16.304	-16.304	-16.304	-16.304
Ældreboliger, lejetab	SEN	Bev	2.061	2.061	2.061	2.061
Pris- og lønstigninger 2019-2022			0	121.538	243.076	364.614
Renter			12.706	14.028	14.519	14.519
Skattefinansieret driftsresultat (- = overskud)			-198.631	-188.015	-176.668	-178.687
Anlæg			379.032	347.006	78.239	147.152
Skattefinansieret anlæg			443.908	339.676	177.077	174.066
Ejendomserhvervelser	ØKU		1.827	1.827	3.011	0
Byggemodning	TBU		49.754	55.743	24.417	23.326
Ordinært salg, boligparceller og erhvervsjord	ØKU		-116.457	-50.240	-126.266	-50.240
SKATTEFINANSIERET RESULTAT INKL. JORDFORSYNING (- = overskud)			180.401	158.991	-98.429	-31.535

I hele 1.000 kr./2019-priser	Udv.	Bev.	2019	2020	2021	2022
FORSYNINGSVIRKSOMHEDER			20.303	-3.276	-3.276	-3.276
Forsyningspolitik, drift	TBU	Bev	-3.276	-3.276	-3.276	-3.276
Forsyningspolitik, anlæg	TBU	Råd	23.579	0	0	0
FINANSIERINGSKILDER			-156.458	-90.020	64.025	49.590
Kortfristede tilgodehavender i øvrigt	ØKU	Kap	-9.000	-9.000	0	0
Langfristede tilgodehavender	ØKU	Kap	5.200	5.200	5.200	5.200
Langfristede tilgodehavender (TBU)	TBU	Kap	21.500	16.000	37.000	16.000
Aktiver og passiver vedrørende beløb til opkrævning for andre	ØKU	Kap	0	0	0	0
Forskydninger tilhørende fonds, legater m.v.	ØKU	Kap	0	0	0	0
Kortfristet gæld til pengeinstitutter	ØKU	Kap	0	0	0	0
Kortfristet gæld i øvrigt	ØKU	Kap	-34.143	-53.857	-58.556	-58.556
Langfristet gæld, afdrag på lån	ØKU	Bev	90.126	103.781	107.878	108.635
Langfristet gæld, låneoptagelse	ØKU	Råd	-230.141	-152.144	-27.497	-21.689
E. LIKVIDE AKTIVER (- = kasseforøgelse)		Kap	44.246	65.695	-37.680	14.779

Udgangspunktet for bevillingsrammerne er årene 2019 – 2021 i det vedtagne budget for 2018. 2022 er lavet som en kopi af 2021.

Der er indarbejdet følgende korrektioner, der har ændret budgetbalancen:

	2019	2020	2021	2022
Affaldsplan	1.465	0	0	0
Etablering af nødpladser, overført fra anlæg	222	222	222	222
Regulering ældreboliger	4.152	4.152	4.152	4.152
Prioritering af Byggemodningsrammen 2018	5500	4.300	0	0
Lejemål Engstien 1, Børnehuset Ved Åen	1.226	1.226	1.226	1.226
Nyt budget grundlag, beredskab	2.572	2.140	1.717	1.303
Marian City, fordeling af budget	-13.889	11.400	-5.147	47.726
Ialt	1.248	23.440	2.170	54.629